ਕਰੂਲਲ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.

ਬਨਾਮ

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ

(2011 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 316) ਅਕਤੂਬਰ 09, 2020

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860:

ss 148, 302/149 ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ: ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸੰਸਕਰਣ ਠੋਸ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਤੱਥ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਦੋ - ਗਵਾਹ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੁਝ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਸਬੂਤ:

ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ - ਫੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ: ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਜੇਕਰ ਸੱਚੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ:

ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖੀ ਗਈ: ਪਟੀਸ਼ਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਗਵਾਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟ

ਫੜਿਆ ਗਿਆ: 1. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ11 ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਾਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣਗੇ। ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਜੇਕਰ ਸੱਚੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਹਰ

ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ12 ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 19 ਅਤੇ 20] [501-ਈ-ਐੱਫ; 502-ਬੀ-ਸੀ]

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 364 [1954] ਐਸਸੀਆਰ 145; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੰਮਨ ਦਾਸ (1972) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 201: [1972] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 58; ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ (2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 429: [2018] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1121 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

2. ਜੇ ਗਵਾਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਖ਼ਰਾਬ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਮਨੋਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। [ਪੈਰਾ 22][502-ਜੀ]

ਸੁਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਯੂ.ਪੀ. (1995) 1 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 363 : [1994] 5 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 294 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

3. ਕਾਫ਼ੀ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਗਵਾਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਗਵਾਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਰ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਠੋਸ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਰੋਧੀ ਗਵਾਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 23 ਅਤੇ 24] [503-ਜੀ-ਐੱਚ; 504-ਏ-ਬੀ]

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[1954] ਐਸਸੀਆਰ 145	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**18 ਲਈ**
[1972] 3 ਐਸਸੀਆਰ 58	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**19 ਲਈ**
[2018] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1121	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**20 ਲਈ**

[1994] 5 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 294 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ 21 ਲਈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2011 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 316।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 23.06.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, 1999 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1637 ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਬੈਂਚ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਕਿਤਾ ਚੌਧਰੀ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਟੀ. ਮਹੀਪਾਲ, ਅਰਜੁਨ ਗਰਗ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰੁਤਿਕਾ ਗਰਗ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਰੀਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.

1. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 5 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕਰੁਲਾਲ (ਏ-5), ਅਮਰਾ (ਏ-6), ਕਚਰੂ (ਏ-7), ਸੂਰਤਰਾਮ (ਏ-8) ਅਤੇ ਭਾਗੀਰਥ (ਏ-9)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 23.6.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ 1999 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1637 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਇੰਦੌਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149, 1860 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 148, 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। (ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ "ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ") ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 2nd ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਮੰਦਸੌਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਸਿੱਖਿਆ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ 18.8.1993 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8-8.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਧਵਜੀ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਭਵਰਲਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ 3) ਨੇੜੇ ਹੀ ਪਸ਼ੂ ਚਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਵਰਲਾਲ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਚੀਕ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਮਰਾ, ਕਚਰੂ, ਕਰੂ, ਸੁਰਤਾਰਾਮ, ਲਾਲੂ (ਜੋ ਹੁਣ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਭਗੀਰਥ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ, ਤਲਵਾਰ, ਫਰਸਾ, ਲਾਠੀ ਆਦਿ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।), ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਬੇਟੀ ਅਤੇ ਭਵਰਲਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.9) ਪੁੱਤਰ ਕਨੀਰਾਮ ਅਤੇ ਬਾਬੂਲਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12) ਵੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਵਰਲਾਲ ਨੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਬਲਦ ਗੱਡੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਨਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬਦਾਮਬਾਈ, ਮੁੰਨਾਬਾਈ, ਰਾਮੀਬਾਈ, ਸੀਤਾਬਾਈ ਅਤੇ ਵੇਨੀਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਕਚਰੂ ਨੇ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 3 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਗੱਡੀ ਨਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਵਧ ਸਕੀ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮਾਧਵ ਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਭਵਰਲਾਲ ਅਤੇ ਬਾਬੂਲਾਲ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰੀਬ 11.55 ਵਜੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਕਰੀਬ 8 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ।

3. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 148, 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚਾਰ ਹੋਰਾਂ, ਬਦਾਮਬਾਈ, ਮੁੰਨਾਬਾਈ, ਰਾਮੀਬਾਈ ਅਤੇ ਸੀਤਾਬਾਈ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 506 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਖਬਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਧਮਕਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਲਦ-ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ।

4. ਧਾਰਾ 506 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ 4 ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਖਬਰ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5. ਫਿਰ ਧਾਰਾ 148, 302 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 15 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਚਾਰ ਹੋਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸ਼ਨਲਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ6), ਪ੍ਰਭੂਲਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ7), ਭਵਰਲਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9) ਪੁੱਤਰ ਕਨੀਰਾਮ ਅਤੇ ਨਾਨੂਰਾਮ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ13) ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਡਾ: ਪੀ.ਐਨ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ2) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਨੌਂ ਸੱਟਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ:

(1) ਸਿਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ 4" x 2" x 1/2" ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੁਕੀਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੱਟੋ।

(2) ਸੱਜੇ ਟਿਊਮਰ 'ਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸੋਜ ਜੋ ਸਖ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਧੁੰਦਲੀ ਵਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

(3) ਕਿਸੇ ਧੁੰਦਲੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੱਜੇ ਰੇਡੀਉਲਨਾ ਹੱਡੀ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਫ੍ਰੈਕਚਰ।

(4) ਖੱਬੇ ਟਿਊਮਰ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਧੁੰਦਲੀ ਵਸਤੂ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(5) ਉੱਪਰਲੀ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ 'ਤੇ 2" x 1" x 1/2" ਖੱਬੀ ਬ੍ਰੇਚਿਅਲ ਹੱਡੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਿੱਖੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸੁੱਕੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ।

(6) ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਖੂਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖੱਬੇ "ਅਲਨਾ" ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਕਿਸੇ ਸਖ਼ਤ ਧੁੰਦਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(7) ਸੱਜੇ ਗਿੱਟੇ 'ਤੇ 2x2x1" ਦੇ ਮਾਪ ਵਾਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਸੁੱਕੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਧੁੰਦਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੱਟੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾੜੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(8) ਕੰਪਾਊਂਡ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਜਾਂ ਸੱਜੇ ਟਿਬੀਆ ਅਤੇ ਫੈਬੂਲਾ ਕੁਝ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਧੁੰਦਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ।

(9) ਕੱਟੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੱਬੀ ਪੱਟ 'ਤੇ 2 x 2-1/2" ਜ਼ਖ਼ਮ ਕੱਟੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸੁੱਕੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਫੀਮੋਰਲ ਆਰਟਰੀ ਨੂੰ ਕੱਟੋ।

6. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਤ ਸਖ਼ਤ, ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਝਟਕਿਆਂ ਨਾਲ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਾਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੌਰਾਨ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ:

"ਮਾਧਵ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਟਿਬੀਆ, ਫੈਬੂਲਾ, ਰੇਡੀਅਸ ਅਤੇ ਅਲਨਾ ਅਤੇ ਹਿਊਮਰ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੰਭੀਰ ਨਾ ਹੋਣ। ਨੰਬਰ 1. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਪਈਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ ਉਹਨਾਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫੈਬੂਲਾ, ਟਿਬੀਆ, ਰੇਡੀਅਸ ਅਤੇ ਅਲਨਾ ਵਿੱਚ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਸੰਭਵ ਹੈ।"

7. ਭਵਰਲਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3), ਬਾਬੂਲਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ11) ਅਤੇ ਸ਼ਿਆਮਕਲਾਬਾਈ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12) ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਭੰਵਰ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 18.8.1993 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਉਹ ਨੇੜਲੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮਾਧਵ ਜੀ ਦੇ ਦੁਖੀ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲ ਭੱਜਦੇ ਹੋਏ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਨੇ ਲਾਲਾ, ਕਰੂ, ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਅਮਰਾ, ਕਚਰੂ, ਸੂਰਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਭਗੀਰਥ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਸ਼ਿਆਮ ਕਾਲਾ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 12) ਵੀ ਖੇਤ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3) ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਲਾ ਅਤੇ ਅਮਰਾ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ, ਸੂਰਤ ਰਾਮ ਨੇ ਚਾਕੂ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਚਰੂ ਕੋਲ ਤਲਵਾਰ ਸੀ, ਕਰੂਜੀ ਨੇ ਕੁਹਾੜੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕਿਨਾਰੀਆਂ ਫਾਰਸਾ ਸਨ, ਭਗੀਰਥ ਨੇ ਵੀ ਕੁਹਾੜੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬੇਟੇ ਨੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਬਲਦ ਗੱਡੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਖਮੀ ਮਾਧਵਜੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਨਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਥਾਣੇ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਮਾਧਵਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬੈਲ ਗੱਡੀ ਲੈਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਲਾ, ਅਮਰੂ, ਕਚਰੂ, ਸੂਰਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਭਾਗੀਰਥ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

8. ਸ਼ਿਆਮ ਕਾਲਾ ਬਾਈ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਖੇਤ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਜੋ ਲਾਲਾ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਭੰਵਰ ਲਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ 3) ਅਤੇ ਬਾਬੂ ਲਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ 11) ਨੂੰ ਵੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੱਥ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਥਿਆਰ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਬਲਦ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਗਈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਧਵਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

9. ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਾਬੂ ਲਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.11) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਉਸਨੇ ਮਾਧਵ ਜੀ ਨਾਲ ਚਾਹ ਪੀਤੀ ਜੋ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮਾਧਵ ਜੀ ਨੂੰ ਚੀਕਦੇ ਹੋਏ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 11 ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਧਵਜੀ 'ਤੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਧਵ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਹਾੜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਨਾਲ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3) ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਬੈਲਗੱਡੀ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ। ਗਵਾਹ ਬੈਲਗੱਡੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਾਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਮਾਧਵ ਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

10. ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀ (ਲਾਲਾ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ), ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਧਵਜੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬੱਚੇ) ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੀਜੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ11) ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਅਸੰਗਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੇ ਲੰਬੇ ਵਕਫ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਸ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੂਜੇ ਦੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।

11. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਿਆਮ ਕਾਲਾ ਬਾਈ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12) ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਹਮਲੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ11 (ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵੇਰਵੇ।

12. ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਡੀ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ) ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਲਾਲ (ਡੀਡਬਲਯੂ2) ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਧਵਜੀ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਨਾਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡੀਡਬਲਯੂ2, ਜੋ ਕਿ ਚੌਕੀਦਾਰ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਕਦੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਮਾਧਵਜੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹਾਦਸੇ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਭੰਵਰ ਲਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਥਾਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਭੰਵਰ ਲਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਡੀਡਬਲਯੂ 1 ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

13. ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ, ਡਾ. ਪੀ.ਐਨ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਪੀਡਬਲਯੂ 2) ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਦੋ ਡੀਡਬਲਿਊਜ਼ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਅਚਾਨਕ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਮਾਧਵਜੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਿੰਸਕ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

14. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਝੂਠਾ ਉਲਝਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਧਵਜੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ 1,000/- ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 148 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ 3-3,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਲਾ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

15. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਹਮਲਾ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜਾ ਸੁਣ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਮਾਧਵਜੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਪਾਈ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ- ਸ਼੍ਰੀ ਟੀ. ਮਹੀਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12 ਦੇ ਸਬੂਤ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

17. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਕਿਤਾ ਚੌਧਰੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਡੀ. ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਏਜੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 3 ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਫਿਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ

ਸੱਟਾਂ ਮੌਖਿਕ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਗੁੱਟਾਂ ਦੇ ਕੁੜੱਤਣ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

18. ਆਉ ਹੁਣ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ। ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ. ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਸਹੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ;

"25. ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ. ਸੱਤ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਲਟਕਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ।

26. ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਦਾਗ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗਵਾਹ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
19. ਇਹ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬੂ ਲਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ 11) ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਾਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੰਮਨ ਦਾਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਐਚਆਰ ਖੰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ[2]
"23. .ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਸਲ ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਝਿਜਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।
20. ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐੱਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਕਿ:

---

1 ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 364

2 (1972) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 201

3 (2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 429

"31. ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਦੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਕੋਲ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ (ਦੇਖੋ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ)"

ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਜੇਕਰ ਸੱਚੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12 ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ।

21. ਅਗਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਾਲੇ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੁਸ਼ੀਲ ਐਂਡ ਓਆਰਐਸ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਫੈਜ਼ਾਨ ਉੱਦੀਨ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬਨਾਮ. ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ:

"8. .ਇਹ ਕਹੇ ਬਿਨਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਇੱਕ ਦੋਧਾਰੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਨੋਰਥ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਮਨੋਰਥ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਰਾਦਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਰਾਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

22. ਜੇ ਗਵਾਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਖ਼ਰਾਬ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਮਨੋਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਸਾਡੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
23. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਗਵਾਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਗਵਾਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ

---

4 (1995) ਸਪਲ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 363

ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਰ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਠੋਸ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਗਵਾਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

25. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Pallav

PALLAV THAKUR ADVOCATE